

“ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮಾನದೋ ನಃ”

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿ

(ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮಿಸಾಲಾದ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ)

ಶ್ರೀ ಖರ—ಅನ್ನಾಡ

ಸಂಪುಟ ೧

ಸಂಚಿಕೆ ೯

ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ

ರೂಪಾಯಿಗಳು

ಗೋವಿಂದ ನಿನ್ನಾನಂದ!
ಸಾಧನ ಸಕಲವು ನಿನ್ನಾನಂದ!

ಸಂಪಾದಕರುಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸರತ್ನಂ ಗೋಪಾಲದಾಸರು

ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಕಾಲೋನಿ, ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ೨

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

ಮಂಗಳಾ ಚರಣ	೧
ಶ್ರೀ ದುರ್ಗಾ ಸುಳಾದಿ	೨
“ತಿಳಕೊ ನಿನ್ನೊಳಗೆ ನೀನೊ”	೩
ದಾಸರಾಯರ ತಾತ್ಪರ್ಯಕದೃಷ್ಟಿ	೧೩
ಸಂಪಾದಕೀಯ	೧೪
ತತ್ವಸುವಾಲಿ	೨೩

ಪೋಷಕರು

ಪ್ರೊ|| ಕೆ. ಎಸ್. ಗುರುರಾಜದಾಸ್

D.Sc. F.R.I.C.F. Inst. P.F.A.Sc.

Indian Institute of Sugar Technology,
KANPUR

ಈ ಮಹನೀಯರು ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ನಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ೧೦ ರೂ.
ಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸಹಕರಿಸುವಂತೆ ಒಪ್ಪಿ ಈ ಬಾರಿಯ
ಮೊಬಲಗನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಿಗೆ ಶ್ರೀಹರಿವಾಯುಗಳು
ವಿಶೇಷ ಅನುಗ್ರಹಿಸಲೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇವೆ.

—ಸಂಪಾದಕ

ಮುದ್ರಕರು :

ಆರ್. ವೆಂಕಟರಾಮಯ್ಯ

ಪರಿಮಳ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ವರ್ಕ್ಸ್

೨೦, ೪ನೇ ರಸ್ತೆ, ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿ

(ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮೀಸಲಾದ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ)

ಪವಮಾನಮತಪಿಡಿದು ನಿನ್ನ ಶ್ರವಣ ಮಾ-
ಡುವರಸಂಗ ಪಾಲಿಸು ವಿಜಯವಿಠಲ ವಲಿದು

ಸಂಪುಟ }
೧

ಶ್ರೀ ಖರ—ಆಷಾಢ
(೧೯೫೧—ಜೂಲೈ)

{ ಸಂಚಿಕೆ
೯

ಮಂಗಳಾಚರಣೆ

ರಾಗ ಧನ್ಯಾಸಿ

ಅದಿತಾಳ

ಆನಂದ ಆನಂದ! ಮತ್ತೆ ಪರಮಾನಂದ ಸ.
ಆ ನಂದನಕಂದನೊಲಿಯೆ ಏನಂದದ್ದೆ ವೇದವೃಂದ ಅ.ಪ.
‘ಅ’ನೊದಲು ‘ಕ್ಷ’ಕಾರಾಂತ ಈ ಮಹಾವರ್ಣಗಳೆಲ್ಲ
ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ನಾಮವೆಂದು ತಿಳಿದವಗೆ ೧
ಜಲಕಾಷ್ಟಶೈಲಗಗನನೇಲಪಾವಕವಾಯುತರು
ಫಲಪುಷ್ಪಬಳ್ಳಿಗಳ ಒಳಗೆ ಹರಿವ್ಯಾಪ್ತನೆಂಬಗೆ ೨
ತಾರೋ ಬಾರೋ ಬೀರೋ ಸಾರೋ ಹಾರೋ ಹೀರೋ
ಹೋರೋ ಸೇರೋ
ಯಾರೋ ತೋರೋ ಎಂಬುದ್ದರಿಯಪ್ರೇರಣೆ ಎಂದರಿತವಗೆ ೩
ಪೋವುದು ಬರುತಿಪ್ಪುದು ಕೋಪ ಶಾಂತಮಾಡುವುದು
ರೂಪು ಲಾವಣ್ಯ ಹರಿಯ ವ್ಯಾಪಾರವೆಂದರಿತಗೆ ೪
ಮಧ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರವಚನ ಮುದ್ದುಕೃಷ್ಣನ ದರುಶನ
ಶುದ್ಧವಿಜಯವಿಠಲನ್ನು ಪೊದ್ದಿ ಕೊಂಡಾಡುವವಗೆ ೫

ಶ್ರೀದುರ್ಗಾಸುಳಾದಿ

(ಹಿಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ 'ಶ್ರೀನ್ಯ ಸಿಂಹಸುಳಾದಿ'ಯಲ್ಲಿನ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ)

ದುರ್ಗಾ ದುರ್ಗೆಯೆ ಮಹಾದುಷ್ಟಜನಸಂಹಾರಿ
ದುರ್ಗಾಂತರ್ಗತೆ ದುರ್ಗೆ ದುರ್ಲಭೆ ಸುಲಭೆ
ದುರ್ಗಮನಾಗಿದೆ ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆ ಬೊಮ್ಮ-
ಭರ್ಗಾದಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಗುಣಿಸಿದರು
ಸ್ವರ್ಗಭೂಮಿ ಪಾತಾಳಸಮಸ್ತವ್ಯಾಪ್ತದೇವೀ-
ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಮಾರಿದ ಬಲು ಸುಂದರಿ
ದುರ್ಗಣದೇವರ ಬಾಧೆ ಬಹಳನಾಗಿದೆ ತಾಯಿ
ದುರ್ಗತಿಹರೆ ನಾನು ಪೇಳುವುದೇನು
ದುರ್ಗಂಧನಾಗಿದೆ ಸಂಸೃತಿ ನೋಡಿದರೆ
ನಿರ್ಗಮಕಾಣೆನಮ್ಮ ಮಂಗಳಾಂಗಿ
ದುರ್ಗೇ ಹೇ ದುರ್ಗೇ ಮಹಾದುರ್ಗೇ ಭೂ-
ದುರ್ಗೇ ವಿಷ್ಣು ದುರ್ಗೇ ದುರ್ಜ್ಞೇಯೇ ದುರ್ಧರ್ಷೇ ಶಕ್ತೇ
ದುರ್ಗಕಾನನ ಗಹನಪರ್ವತ ಘೋರಸರ್ಪ
ಗರ್ಗರಶಬ್ದ ವ್ಯಾಘ್ರಶರಭಮೃತ್ಯು-
ವರ್ಗಭೂತಪ್ರೇತಪೈಶಾಚಿ ಮೊದಲಾದ
ದುರ್ಗಣಸಂಕಟ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿ
ದುರ್ಗೆ ದುರ್ಗೆ ಎಂದು ಉಚ್ಚಸ್ವರದಿಂದ
ನಿರ್ಗಲಿತವಾಗಿ ಒಮ್ಮೆ ಕೂಗಿದರೂ
ಸ್ವರ್ಗಾಪವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹರಿಯೊಡನಿದ್ದರು ಸು-
ರರ್ಗಣ ಜಯ ಜಯವೆಂದು ಪೊಗಳುತ್ತಿರೆ
1 ಕರ್ಗಳಿಂದಲಿ ಎತ್ತಿ ಸಾಕುವ ಸಾಕ್ಷಿಭೂತೆ

ನೀರ್ಗುಡಿದಂತೆ ಲೋಕಲೀಲೆ ನಿನಗೆ

೧ ಸ್ವರ್ಗಂಗಾಜನಕ ನಮ್ಮ ವಿಜಯವಿಠಲನಂಘ್ರಿ-
ದುರ್ಗಾಶ್ರಯಮಾಡಿ ಬದುಕುವಂತೆ ಮಾಡೆ

ಮಠ್ಯತಾಳ

ಅದರಾಂಕುಶಶಕ್ತಿ ಪರಶುನೇಗಿಲುಖಡ್ಗ
ಸರಸಿಜಗದಾಮುದ್ಗರಚಾಪಮಾರ್ಗಣ-
ವರಾಭಯ ಮುಸಲ ಪರಿಪರಿ ಆಯುಧ-
ಧರಿಸಿ ಮೆರೆವ ಲಕುಮಿ ಸರಸಿಜಭವರುದ್ರ
ಸರುವದೇವತೆಗಳ ಕರುಣಾಪಾಂಗದಲಿ
ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ ಅವರ ಸ್ವರೂಪಸುಖ ಕೊಡುವ
ಸಿರಿಭೂಮಿದುರ್ಗೆ ಸರ್ವೋತ್ತಮ ನಮ್ಮ
ವಿಜಯವಿಠಲನಂಘ್ರಿ ಪರಮ ಭಕುತಿಯಿಂದ
ಸ್ಮರಿಸುವ ಜಗಜ್ಜನನಿ

ತ್ರಿಪುಟತಾಳ

ಸ್ತುತಿಮಾಡುವೆ ನಿನ್ನ ಕಾಳಿಮಹಾಕಾಳಿ ಉ-
ನ್ನತಬಾಹು ಕರಾಳವದನೆ ಚಂದಿರಮುಖೆ
ಧೃತಿಶಾಂತಿ ಬಹುರೂಪೆ ರಾತ್ರಿ ರಾತ್ರಿಂಚರಣೆ
ಸ್ಥಿತಿಯೆ ನಿದ್ರೆ ಭದ್ರೆ ಭಕ್ತವತ್ಸಲೆ ಭವೆ
ಚತುರಾಷ್ಟದ್ವಿಹಸ್ತೆ ಹಸ್ತಿಗಮನೆ ಅ-
ದ್ಭುತಪ್ರಬಲೆ ಪ್ರವಾಸೆ ದುರ್ಗಾರಣ್ಯವಾಸೆ
ಕ್ಷತಿಭಾರಹರಣೆಯೆಕ್ಷೀರಾಬ್ಧಿ ತನಯೆ ಸ-
ದ್ಗತಿಪ್ರದಾತೆ ಮಾಯೆ ಜಯೆ ಇಂದಿರೆ ರಮೆ
ದಿತಿಜಾತನಿಗ್ರಹೆ ನಿರ್ಧೂತಕಲ್ಮಷೆ
ಪ್ರತಿಕೂಲಭೇದೆ ಪೂರ್ಣಬೋಧೆ ರೌದ್ರೆ
ಅತಿಶಯರಕ್ತಜಿಹ್ವಲೋಲೆ ಮಾಣಿಕ್ಯಮಾಲೆ

ಜಿತಕಾಮೆ ಜನನಮರಣರಹಿತೆ ಖ್ಯಾತೆ
 ಘೃತಪಾತ್ರಪರಮಾನ್ನತಾಂಬೂಲಹಸ್ತೆ ಸು-
 ವ್ರತೆ ಪತಿಸ್ವತೆ ತ್ರಿನೇತ್ರೈ ರಕ್ತಾಂಬರೇ
 ಶತಪತ್ರನಯನೆ ಶುಕ್ಲಶೋಣಿತರಹಿತೆ
 ಶ್ರುತಿತತಿನುತೆ ಸರ್ವದಾಸಂಚರಣೆ ನಿ-
 ರತಕನ್ಯೆ ಉದಯಾರ್ಕ ಶತಕೋಟಿಸನ್ನಿಭಿ ಅ-
 ಪ್ರತಿಹತೆ ಹರಿಯಂಕಸಂಸ್ಥೆ ಚತುರೇ
 ಚತುರ ಕಪದಿಯಂಭ್ರಣೆ ಹ್ರೀ ಉತ್ಪತ್ತಿ-
 ಸ್ಥಿತಿಲಯ ಕರ್ತೇ ಶುಭ್ರಶೋಭನಗಾತ್ರೈ
 ಪತಿತಪಾನನೆ ಧನ್ಯೈ ಸರ್ವೋಷಧಿಯಲ್ಲಿದ್ದು
 ಹತವಾಡು ಕಾಡುವರೋಗಂಗಳಿಂದ
 ಕ್ಷೆತಿಯೊಳು ಸುಖನಾಗಿ ಬಾಳುವ ಮತಿಯಿತ್ತು
 ಸತತ ಕಾಯಲಿಬೇಕು ದುರ್ಗೇ ದುರ್ಗೇ
 ಚ್ಯುತಿದೂರ ನಮ್ಮ ವಿಜಯವಿಠಲಪ್ರೀತೆ
 ಕೃತಾಂಜಲಿಯಿಂದ ತಲೆಬಾಗಿ ಬೇಡುವೆ

ಅಟತಾಳ

ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಕಮಲಾ ಪದ್ಮಾ ಪನ್ನಿನಿ ಕಮ-
 ಲಾಲಯೆ ರಮಾ ವೃಕ್ಷಾ ಕಸಿತನ್ವಿ ವೃದ್ಧಿ ವಿ-
 ಶಾಲೆ ಯಜ್ಞ ಇಂದಿರೆ ಹಿರಣ್ಯಹರಣೆ
 ವಾಲಯಸತ್ಯಾ ನಿತ್ಯಾನಂದೆ ತ್ರಾಹಿ ಸು-
 ಶೀಲೆ ಸುಗಂಧಿ ಸುಂದರಿ ವಿದ್ಯಾ
 ಸುಲಕ್ಷಣದೇವೀ ನಾನಾರೂಪ-
 ಗಳಿಂದ ಮೆರವೊ ಮೃತ್ಯುನಾಶಿ
 ವಾಲಗಕೊಡು ಸಂತತ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ
 ಕಾಲಕಾಲಕೆ ಎನ್ನ ಭಾರವಹಿಸುವತಾಯಿ
 ಮೇಲು ಮೇಲು ನಿನ್ನ ಕೀರ್ತಿ ಬಹು ವಿಧ-

ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ಬಂದೆ ಕೇವಲ ಈ ಮನ
ಗಾಳಿಯಂತೆ ಪರದ್ರವ್ಯಕ್ಕೆ ವೋವುದು
1 ಏಳಲ ಮಾಡದೆ ಉದ್ಧಾರಮಾಡು
ಕೈಲಾಸ ಪುರದಲ್ಲಿ ಪೂಜೆಗೊಂಬದೇವಿ
ಮೂಲ ಪ್ರಕೃತಿ ಸರ್ವವರ್ಣಾಭಿಮಾನಿ
ಪಾಲಸಾಗರಶಾಯಿವಿಜಯವಿಠ್ಠಲನೊಳು
ಲೀಲೆಯಾಡುವನಾನಾಭರಣಪೂರ್ಣ

ಆದಿತಾಳೆ

ಗೋಪಿನಂದನೆ ಮತ್ತದೈತ್ಯ ಸಂತತಿಗೆ ಸಂ-
ತಾಪಕೊಡುತಿಪ್ಪ ಮಹಾಕಲೋರೆ ಉಗ್ರ
ರೂಪವೈಲಕ್ಷಣೆ ಅಜ್ಞಾನಾಭಿಮಾನಿ
ತಾಪತ್ರಯವಿನಾಶೆ ಓಂಕಾರೆ ಹೂಂಕಾರೆ
ಪಾಪಿಕಂಸಗೆ ಭಯತೋರಿದಬಾಲಲೀಲೆ
ವ್ಯಾಪುತೆ ಧರ್ಮಮಾರ್ಗಪ್ರೇರಕೆ ಅಪ್ರಾಕೃತೆ
ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ನೆನೆಸಿದ ಶರಣರ್ಗಿ
ಅಪಾರವಾಗಿದ್ದ ವಾರಿಧಿಯಂತೆ ಮಹಾ-
ಅಪತ್ತು ಬಂದಿರಲು ಹಾರಿಹೋಹುದು ಸಪ್ತ-
ದ್ವೀಪನಾಯಕೆ ನರಕನಿರ್ಲೇಪೆ ತಮೋಗುಣದ
ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಿಸಿ ಭಕ್ತಜನಕೆ ಪುಣ್ಯ-
ಸೋಪಾನಮಾಡಿಕೊಡುವ ಸೌಭಾಗ್ಯವಂತೆ
ಪ್ರಾಪುತವಾಗಿ ಎನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿ ದುಃಖ-
2 ಕೂಪದಿಂದ ಎತ್ತಿ ಕಡೆಮಾಡು ಜನ್ಮವಾಣಿ
4 ಸೌಪರ್ಣಿ ಮೊದಲಾದ ಸತಿಯರು ನಿತ್ಯ ನಿನ್ನ

1 ಏಳಲ (ಹೇಳನ) = ಅವಹೇಳನ (ತಿರಸ್ಕಾರ) 2 ಕೂಪ = ಬಾವಿ
3 ವಾಣಿ = ಸರಸ್ವತಿ 4 ಗರುಡದೇವರ ಹೆಂಡತಿ

ಆಪಾದಮೌಳಿತನಕ ಭಜಿಸಿ ಧನ್ಯರಾದರು
 ನಾ ಪೇಳುವದೇನು ಪಾಂಡವಮನೋಭೀಷ್ಟ
 ಈ ಪಾಂಚಭೌತಿಕದಲ್ಲಿ ಆವಸಾಧನ ಕಾಣೆ
 ಶ್ರೀಪತಿನಾಮು ಮೊಂದೇ ಜಿಹ್ವಾಗ್ರದಲಿ ನೆನೆವ
 ಔಪಾಸನ ಕೊಡು ರುದ್ರಾದಿಗಳ ವರದೆ
 ತಾಪಸಜನಪ್ರಿಯವಿಜಯವಿಠಲನ್ನ
 ಶ್ರೀಪಾದಾರ್ಚನೆ ಮಾಳ್ವ ಶ್ರೀಭೂ¹ದುರ್ಗಾವರಣತ್ರಯೆ

೫

ಜೊತೆ

ದುರ್ಗೇ ಹಾಹಾ ಹಾಹಾ ದುರ್ಗೇ ಮಂಗಳದುರ್ಗೇ
 ದುರ್ಗತಿಕೊಡದಿರು ವಿಜಯವಿಠಲಪ್ರಿಯೇ

¹ ದುರ್ಗಾ + ಅವರಣ

ಉಗಾಭೋಗ

ನಾನು ನೀನೆಂದು ಒಮ್ಮೆಗಾದರು ನರ
 ಅನಂತಜನುಮದಲಿ ನುಡಿದನಾಗೆ
 ಶ್ವಾನಸೂಕರ ದುರ್ಯೋನಿಯಲಿ ಪುಟ್ಟ
 ಮಾನವಾಧಮನಾಗಿ ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ
 ನಾನಾ ಸಂಕಟಪಟ್ಟು ಹೀನಭೋಜನಮಾಡಿ
 ತಾನಿಳವ *ನಿತ್ಯನರಕದಲ್ಲಿ
 ಅನಂತಜನುಮದೊಳು ಸೇವಕನೆಂದೆನೆ
 ತಾನೊಲಿದು ಈವ ವಿಜಯವಿಠಲ ಗತಿ

* ಅಂಧಂತಮಸ್ಸು

“ತಿಳಕೊ ನಿನ್ನೊಳಗೆ ನೀನೆ”

ಬರೆದವರು:

ಪ್ರಾಚೀನ-ನವೀನ ನ್ಯಾಯ, ವ್ಯಾಕರಣ-ಸಾಹಿತ್ಯ-ಕನ್ನಡ ವಿದ್ವಾನ್
ಎ. ಕೃಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿ ಆಚಾರ್ಯ, ಬಿ. ಎ. (ಆನರ್ಸ್), ಬಿ. ಒ. ಎಲ್.
ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಪ್ರೊಫೆಸರ್, ಚಾಮರಾಜೇಂದ್ರ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾಲೇಜ್, ಬೆಂಗಳೂರು

(ಕಳೆದ ಸಂಚಿಕೆಯಿಂದ ಮುಂದುವರಿದುದು)

ಅವಗಹನಸ್ನಾನವನು| ವಿಹಿತಜಪ ಸತ್ಕರ್ಮ
ಹವಿರನ್ನಭೋಜನವನು| ಮಾಡುತ್ತ
ತ್ರಿವಿಧಜನಸಮ್ಮತಿಯನು| ಬಿಡಿಸಿ ಮು-
ತ್ತವರಿಂದ ಹಣವ ನೀನು| ಗಳಿಸಲಾ-
ಕವಿಗೇಯ ಮೆಚ್ಚೊನೇನೋ| ಮರುಳೆ

ನದಿಯೇ ಮೊದಲಾದ ಜಲಾಶಯಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸ್ಸಾನಮಾಡಿ
ಆಯಾಯ ವರ್ಣಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಹಿತವಾದ ಜಪಸತ್ಕರ್ಮಗಳನ್ನು
ಮಾಡುತ್ತ ಹವಿಸ್ಸಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದುದರ ಶೇಷವನ್ನೇ ಭುಜಿಸುತ್ತ
ಮಾನವನು ತನ್ನ ಆಯುಸ್ಸನ್ನು ತಾನು ಕಳೆಯಬೇಕು. ಆದರೆ ಈ
ಕಾರ್ಯಗಳು ಕೇವಲ ಜನರ ಮನವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಿ ಅವರಿಂದ ಹಣವನ್ನು
ಗಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಬಾರದು. ಹಾಗಾದಲ್ಲಿ ಈ ಅಡಂಬರದ ಸತ್ಕರ್ಮ
ದಿಂದ ಜ್ಞಾನಸ್ತುತ್ಯನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಮೆಚ್ಚುವುದಿಲ್ಲ. (ಅವಗಹನ=
ಅವಗಾಹನ, ತ್ರಿವಿಧ ಜನ = ಮುಕ್ತಿಯೋಗ್ಯರು, ನಿತ್ಯಸಂಸಾರಿಗಳು
ತಮೋಯೋಗ್ಯರು ಅಥವಾ ಪಂಡಿತರು, ಪಾಮರರು, ಮಧ್ಯಸ್ಥರು
ಮೆಚ್ಚೊನೇನೋ = ಮೆಚ್ಚುವನೇನೋ?)

ದಾಸನೆಂದೆನಿಸಿ ಧನದಾಸೆಯಿಂದಲಿ ಸರ್ವ
ದೇಶದೇಶಗಳ ಚರಿಸಿ| ಮುಡುಪಿರುಗ

ಕಾಸುಗಳ ಸಂಪಾದಿಸಿ| ನಿಜತನುವ ಸ-

ತಿ ಸುತಾಪ್ತರ ಪೋಷಿಸಿ| ಯಿದ್ದರೆ

ಘಾಸಿ ಯಮನಲ್ಲಿ ತಪ್ಪುವುದೇನೋ ಮರುಳೆ

೭

ಜನರು ತಮಗೆ ಕಷ್ಟ ಬಂದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತತ್ಪರಿಹಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕುಲದೇವತೆಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ವಿಸಾಲಾಗಿ ತೆಗೆದಿಡುವ ಹಣಕ್ಕೆ 'ಮುಡಿಪೆ'ಂದು ಹೆಸರು. ಈ ಹಣವನ್ನವರು ಯಾತ್ರೆ ಹೋದಾಗ ಕುಲದೇವತೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವರು. ಇಲ್ಲವೇ ಯಾರಾದರೂ ಭಕ್ತರು ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಅವರಿಗೇ ಕೊಟ್ಟು ಅದೇ ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಣೆಯೆಂದು ಬಗೆಯುವರು. ಈ ಪದ್ಧತಿಯು ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಶ್ರೀ ನರಹರಿತೀರ್ಥರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಹರಿದಾಸಪಂಥವು ಪರಿಪುಷ್ಟವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಹರಿದಾಸರು ಈ ಮುಡಿಪುಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವ ಸಂಭವವಿತ್ತು, ಹಾಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಲೂ ಇತ್ತು. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಹರಿದಾಸರು ತಾವು ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ದೊರೆಯುವ 'ಮುಡುಪಿ'ನ ಹಣದಲ್ಲಿ ಆಶೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಅದರ ಸಂಪಾದನೆಗೇ ಯಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹಾತೊರೆದಾರು, ಹಣದಿಂದ ಎಂತಹ ಮಾನವನ ಮನಸ್ಸೂ ಚಲಿಸಿಬಿಡುವುದು ಉಂಟೆಂದು ಅರಿದ ಗುರುವರ್ಯರು ಹರಿವಾಸರನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ದೇವರ ಹಣವು ತಮ್ಮ ದೇಹ, ದೇಹಾನುಬಂಧಿಗಳು ಇವರುಗಳನ್ನು ಪೋಷಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಎందుಕೊಳ್ಳುವುದು ಕೂಡ ಸರಿಯಾದ ಹರಿದಾಸತನವಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಹರಿ ಎಚ್ಚರದಿರುವುದು ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಯಮಲೋಕದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷೆಯೂ ತಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. (ಕಾಸು= ಹಣ).

ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಲಿತು| ಕಡೆಗ್ಗಿಚ್ಚು ತನ ವಾಕ್ಯೈತಿಯ

ಕೊಚ್ಚುತ್ತ ಜನರಿಗ್ಗೋಳಿ| ದೈಗ್ಗೋಷ

ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ಸೂಳೀ| ಸೋಗಿನೊಳು

ತುಚ್ಛದಲಿ ಬದುಕಿ ಬಾಳೀ- ಯಿದ್ದರೆಮ

ಕಿಚ್ಚಿಗಿಕ್ಕನೆ ನೋಡು ಬೋಡೀ| ಮರುಳೆ

೮

ಈ ಪದ್ಯದಿಂದ ಮೂರು ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಹ ರಿ ಪ್ರೀ ತಿ ಗ ಲ್ಲ ದ ಪಾಂಡಿತ್ಯವು ಮೋಕ್ಷಸಾಧನವಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬೇಕಾದಷ್ಟು ವಿದ್ಯಾವ್ಯಾಸಂಗಮಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತನ್ನ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ಜನರನ್ನು ಮೋಹಗೊಳಿಸಿ ಜಂಬಕೊಚ್ಚುತ್ತ ಪಂಡಿತನ ಸೋಗಿನಲ್ಲಿ ಬದುಕುವುದು ಅತಿತುಚ್ಛವಾದ ಬದುಕು. ತನ್ನ ಆಶೆಬುರುಕುತನವನ್ನು ಬಚ್ಚಿಟ್ಟು ಬದುಕುವನಲ್ಲವೇ? ಇದು ಕುಡಿಗಣ್ಣಿನ ನೋಟದಿಂದ ವಿಟರನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸೂಳೆ, ತನಗೆ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ದೋಷವಿದ್ದರೂ ಇಲ್ಲದವಳಂತೆ ಸೋಗುಹಾಕಿ ವಿಟರನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಂಡು ಬದುಕುವ ತುಚ್ಛಬಾಳಿನಂತೆ. ಹೀಗಿರುವವನನ್ನು ಪಂಡಿತನೆಂದು ಬಿಡದೆ ಯಮನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವನು. (ಕಡಿಗೆ = ಕಡೆಗೆ; ತನ = ತನ್ನ; ಸೂಳೀ-ಸೋಗು = ಸೂಳೆಯ ಸೋಗು; ಇದ್ದರೆಮು = ಇದ್ದರೆ ಯಮ.)

ಬುದ್ಧಿಯಿಂ ಸಿದ್ಧಾಂತ ನ್ಯಾಯಾದಿಗಳನ್ನೋದಿ

ಮುದ್ದು ಭಾಷಣಗಳಿಂದ| ಸಭೆಯೊಳಗೆ

ಗೆದ್ದು ವಾಧಿಗಳ ವೃಂದ| ದೂರ ಪ್ರ-

ಸಿದ್ಧವೆನಿಸುವುದರಿಂದ| ಅಣುಗನಿಗೆ

ಇದ್ದ ಮದ್ದೇವೆ ಚಂದ| ಮರುಳೆ

ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ್ದರಿಂದ ವೇದಾಂತ, ನ್ಯಾಯ ಮೊದಲಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೋದಿ ಜಿನ್ನಾಗಿ ವಾದಮಾಡುವುದನ್ನು ಕಲಿತು ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿವಾದಿಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು ಮನಮೋಹಗೊಳಿಸುವ ಭಾಷಣಕಾರನೆಂದು ದೂರ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಮುದ್ದು ಮುದ್ದು ಮಾತನಾಡುವ ಮಕ್ಕಳು ಮದ್ದಾಗಿದ್ದರೂ ಎಷ್ಟೋ ಮನಮೋಹಕರಲ್ಲವೇ? (ಪ್ರಸಿದ್ಧವೆನಿಸುವುದರಿಂದ = ಪ್ರಸಿದ್ಧವೆನಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ; ಮದ್ದೇವೆ = ಮದ್ದುತನವೇ.)

ವೇದಾಂತಶಾಸ್ತ್ರವನು ಓದಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿ-

ಗೋದನೋದಕವ ಕೊಟ್ಟು| ಪ್ರವಚನದ

ನಾದವುಂಟೇನೊ ಗುಟ್ಟು| ಯದ್ಯಪಿ

ಸಾಧಿಸೀ ನುಡಿ ಮನವನಿಟ್ಟು| ಮಿಥ್ಯಾ

ವಾದಿಗಾದರು ಕೃತ್ಯವೇನಸಾಧ್ಯವೋ| ಮರುಳೆ

೧೦

ಆಚಾರ್ಯರಶಾಸ್ತ್ರವಾದ ದ್ವೈತವೇದಾಂತಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಓದಿ
ತನ್ನಲ್ಲಿ ಓದಲು ಬಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಉಚಿತ ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯ
ಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಪ್ರವಚನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗ
ವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರ ಗುಟ್ಟೇನೆಂದರೆ ಅದರಂತೆ ಉಪಾಸನೆಮಾಡಿ
ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನೀಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ಕೇವಲ
ಪ್ರವಚನಸರನಾದರೆ 'ಜಗತ್ತೇ ಸುಳ್ಳೆ' ಎಂದು ವಾದಕೊಡುವ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು
ಓದಿದವರು ಪ್ರವಚನ ಮಾಡುವಂತಾಯಿತೇ ಹೊರತು ಬೇರೆಯಲ್ಲ.
(ಪ್ರವಚನದನಾದ= ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಕ್ಯಗಳ ಧ್ವನಿ, ಅಂದರೆ ಅವುಗಳ ಆಶಯ.)

ರಾಗತಸ್ಸಂಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿರುವ ಕೆಲವು ಬಹು-

ಶಾಗಮದಿ ಸಿದ್ಧವಾದ| ಚರ್ಯಗಳ

ಹೀಂಗಿತರ ಸಾಧಾರಣಾದ| ಕರ್ಮಗಳ

ವಾಗಾದಿ ಮಾನುಷ್ಯವಾದ| ಸೃಜಿಸುವುದೆ

ನಾಗಶಯನನಿಗೆ ಮೋಕ್ಷ| ಮರುಳೆ

೧೧

ಕೆಲವು ಕರ್ಮಗಳು ರಾಗದಿಂದಲೇ ಬಂದಿವೆ. ಅವೇನೂ ಶಾಸ್ತ್ರ
ವಿಹಿತವಾಗಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನಾದಿ ಕೆಲವು ಕರ್ಮಗಳು
ಶಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಮಾಡಲೇಬೇಕೆಂದು ಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಮಾಡ
ಬಹುದಾದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ವಾದಮಾಡಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ
ಶೇಷಶಾಯಿಯಾದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.
(ರಾಗತಃ = ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿಯಿಂದ. ನಾಗಶಯನನಿಗೆ ಮೋಕ್ಷ ಸೃಜಿಸು
ವುದೆ? ಎಂದು ಅನ್ವಯ.)

ಈ ಪರಿಯಲಿರುವಂಥ ವ್ಯಾಪಾರಗಳ ನೋಡಿ

ನಾ ಪಾರಗಾಣುವ ಸುಪಥ- ಯಿಲ್ಲೆಂದು

ಕೋಪದಲಿ ನುಡಿಯೆ ಕುಪಥ| ನೀನು ಬಲು ಸಂ-

ತಾಪ ಪಡಲು ವೃಥಾ| ನಿನ್ನಷ್ಟು

ಇತರಿಗಾರಿಗು ಇಲ್ಲ ಸಂಪತ್ತು| ಮರುಳೆ

೧೨

ಶಾಸ್ತ್ರವಿಹಿತವಾದ ವರ್ಣಾಶ್ರಮೋಚಿತ ಅನೇಕ ಕರ್ಮಗಳಿರುವುದರಿಂದ
ಗಾಬರಿಗೊಂಡು, ಸಂಪೂರ್ಣ ಫಲ ಬರುವಂತೆ ಕರ್ಮಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ
ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲೆಂದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಹಿತದ ಮಾರ್ಗವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು
ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರ ಮೇಲೆ ಕೋಪಗೊಳ್ಳುವುದು ಸಜ್ಜನರ ಲಕ್ಷಣವಲ್ಲ.
ಅಯ್ಯೋ! ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಂಪಾದಿಸಲಿ ಎಂದು ಸಂತಾಪ
ಪಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಭೂಸುರನಾಗಿ
ಜನ್ಮವೆತ್ತಿರುವ ಮಾನವನಿಗೆ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಸಂಪತ್ತು ಇರುವಷ್ಟು
ಮತ್ತಾರಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ಅವನು ಅದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿ
ಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಗತ್ಯ. (ಇತರಿಗೆ = ಇತರರಿಗೆ)

ಅನಾವ ಕರ್ಮದಿಂದಾನಾವ ವಿದ್ಯೆಯಿಂ

ಗೋವಿಂದ ಪ್ರೀತನಾಗಿ| ಸುಜ್ಞಾನ-

ವೀವ ಭವಬಂಧ ನೀಗಿ| ತದ್ವಿದ್ಯೆ

ಭುವನ ಸುಖವೆಂದು ಬಾಗಿ| ಸರ್ವತ್ರ

ಜವನ ಭಯ ಕಳೆಯೊ ಯೋಗೀ| ಮರುಳೆ

೧೩

ಶ್ರೀಹರಿಯ ಸೇವೆಯೆಂದು ಮಾಡುವ ಶಾಸ್ತ್ರನಿಷಿದ್ಧವಲ್ಲದ ಯಾವ
ಕರ್ಮದಿಂದಲಾದರೂ ಯಾವ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದಲಾದರೂ ವೇದವೇದ್ಯನಾದ
ಶ್ರೀಹರಿಯು ಪ್ರೀತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಸುಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸಾಂಸಾರಿಕ
ಬಂಧವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಡುವ
ವಿದ್ಯೆಗೆ, ಶಾಸ್ತ್ರವಿಧಿಗಳಿಗೆ, ವಿಧೇಯನಾಗಿ ಬಾಳಬೇಕು. ಇದರಿಂದ
ಯಮನ ಬಾಧೆಯಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿದ್ದರೆ ಅವನೇ ಯೋಗಿ.

ಮಣಿಯು ಸಿಕ್ಕಿರಲದನು ತೃಣಮಾಡಿ ನಿಷ್ಕಕ್ಕೆ

ದಣಿದು ನೀಚತ್ವವನ್ನು| ಪಡೆಯದೆ

ಗುಣಿಸೊ ನಾನಾರ್ಥವನ್ನು| ಎಚ್ಚರದೆ

ಮಣಿಸಿ ಈ ದೇಹವನ್ನು| ಯಿಲ್ಲಿರಿಸಿ

ಉಣಬ್ಯಾಡ ದುಃಖವನ್ನು ಮರುಳೆ

೧೪

ರತ್ನವೇ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿರುವಾಗ, ಅದರ ಮಹತ್ವವನ್ನರಿಯದೆ ಅದನ್ನು
ಬಿಸುಟು, ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರಮಪಟ್ಟುಹೊಟ್ಟೆ ಬಟ್ಟೆಗೆ ಸಾಕಾಗ

ದಿರುವುದರಿಂದ ತನ್ನ ಭರ್ಮ ಬಾಹಿರನಾಗಿರಬಾರದು. ಹರಿಯ ಸರ್ವನಾಮಗಳ ಮುಖ್ಯಾರ್ಥವೇನೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಪ್ರಮತ್ತನಾಗದೆ, ಈ ದೇಹವನ್ನು ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಮಣಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಸಾರ್ಥಕಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪುನಃ ಪುನಃ ದೇಹ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ದುಃಖವನ್ನನುಭವಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಬುದ್ಧಿವಂತನ ಲಕ್ಷಣವಲ್ಲ. (ನಿಷ್ಕ=ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದ ಹಣ. ಇಲ್ಲಿ=ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ. ಉಣಬ್ಯಾಡ=ಅನುಭವಿಸಬೇಡ.)

ಭರತಖಂಡದೊಳು ಭೂಸುರಜನ್ಮ | ಸರ್ವಜ್ಞ-

ವರಶಾಸ್ತ್ರದಧಿಕಾರವ | ಕಳಕೊಳದೆ

ಚರಮಸೌಭಾಗ್ಯೋದ್ಭವ | ಜ್ಞಾನದಿಂ

ವಿರಕುತಿಯ ಮೂಲಭಾವ | ಪಡೆಯೊ ನೀ

ನೃಹರಿರಘುಪತಿಯ ಸುಪ್ರೇಮ ಪಡಿ | ಮರುಳೆ

೧೫

ಇತರರಿಗಾರಿಗೂ ಇಲ್ಲದ ಸಂಪತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವಿನಿರಸುತ್ತಾರೆ. ಕರ್ಮಭೂಮಿಯೆನಿಸುವ ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ ಬರುವುದೇ ದುರ್ಲಭ. ಅದರಲ್ಲೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿ ಜನ್ಮವೆತ್ತುವುದು ಮತ್ತಷ್ಟು ದುರ್ಲಭ. ಅದರಲ್ಲೂ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಓದುವ, ಹೇಳುವ, ಅದರಂತೆ ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರಸಂಪತ್ತು ದೊರೆಯುವುದು ಅತಿ ದುರ್ಲಭ. ಈ ಬಗೆಯ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನು ತಾನಾಗಿಯೇ ಕರುಣಿಸಿರುವಾಗ ಅದನ್ನು ಮಾನವನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಜನ್ಮಜನ್ಮಾಂತರದ ಸುಕೃತದ ಫಲವಾಗಿ ದೇವರು ಸದ್ಗುರುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ತನ್ನ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕರುಣಿಸಿರುವಾಗ ಅದರಿಂದ ಜಗತ್ತಿನ ಅಸಾರತೆಯನ್ನರಿತು ಪರಮಾತ್ಮನ ಹೊರತು ಮಿಕ್ಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗದೆ ವೈರಾಗ್ಯದಿಂದ ಬಾಳಬೇಕು. ಹೀಗಾದರೇ ಸರ್ವೋತ್ತಮನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ಭಕ್ತತ್ವೇನ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಪ್ರೀತಿಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಪರಮಾತ್ಮನ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದವನಿಗೆ ದೊರೆಯುದಾದರೂ ಏನು? (ಚರಮ ಸೌಭಾಗ್ಯೋದ್ಭವ = ಪರಮಾವಧಿಯ. ಸೌಭಾಗ್ಯರೂಪ ಫಲಕ್ಕಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ).

ವಿ.ಸೂ.—“ತಿಳಕೊ ನಿನ್ನೊಳಗೆ ನೀನೆ” ಎಂಬ ಪಲ್ಲವಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿನುಡಿಯಲ್ಲಾ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಅನ್ವಯ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ದಾಸರಾಯರ ತಾತ್ಪರ್ಯಕದೃಷ್ಟಿ

ಲೇಖಕರು :

ಶ್ರೀ ವರವಣಿ ರಾಮರಾವ್, ಬಿ. ಎ.

(ಅ|| ಕನ್ನಡ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಲೇಟರ್, ಮೈಸೂರು ಗೌರ್ಮೆಂಟ್, ಬೆಂಗಳೂರು)

ಮಹಾನುಭಾವರಾದ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರ ಜ್ಞಾನಸಂಪತ್ತು ಎಷ್ಟು ಅಗಾಧವಾದುದೋ ಅವರ ಪ್ರತಿಭಾಶಕ್ತಿಯೂ ಅಷ್ಟೇ ಅದ್ಭುತವಾದುದು. ಹಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಆಡಿರತಕ್ಕ ಅರ್ಥವತ್ತಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ನಿತ್ಯವೂ ಕಾಣತಕ್ಕ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಸರ್ವಸಾಧಾರಣವಾದ ಸನ್ನಿವೇಶ ಅಥವಾ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಯಾವ ವಿಶೇಷಾರ್ಥವಾಗಲಿ ಹೊಳೆಯದಿರುವಾಗ ದಾಸರಾಯರ ನಿಶಿತವಾದ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಒಡನೆಯೇ ಸ್ಫುರಿತವಾಗುವುದು ಯಾವುದಾದರೊಂದು ತತ್ತ್ವಾರ್ಥವೇ. ಅವರ ದೃಷ್ಟಿ ಅಂಥ ಸೂಕ್ಷ್ಮ-ದೃಷ್ಟಿ, ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವರಾಡಿದ ಪ್ರತಿವಾತಿನಲ್ಲಿಯೂ ತತ್ತ್ವಾರ್ಥ ತುಂಬಿ ತುಳುಕಾಡುತ್ತಿದೆ.

ಒಂದು ಮಠದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಗಾರಿ ಬಾರಿಸುವುದನ್ನು ನಾವು ಎಷ್ಟು ಸಲ ಕೇಳಿಲ್ಲ! ಆಗ ನಮಗೆ ಹೊಳೆಯುವುದು, ಅದು ಮಂಗಳಾರತಿಯ ಕಾಲವೆಂಬುದಿಷ್ಟೆ. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದೇನೂ ನಮಗೆ ಭಾಸವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಶ್ರೀ ದಾಸರಾಯರ ಸಮಯಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ನಗಾರಿ ಹೊಡೆಯುವುದನ್ನು ಕೇಳಿದೊಡನೆಯೇ, ನೋಡಿದೊಡನೆಯೇ ಅವರಿಂದ ಹೊರಸೂಸಿದ ವಾಣಿ ಇದು.

ಹೊಡಿ ನಗಾರಿ ಮೇಲೆ ಕೈಯ—ಘಡಘಡ

ಹೊಡಿ ನಗಾರಿ ಮೇಲೆ ಕೈಯ್ಯ

ಪ

ಮೃಡವಂದ್ಯನ ಪದ ಬಿಡದೆ ಭಜಿಸರಘ-

ಬಿಡಿಸಿ ಪೊರೆವ ಜಗದೊಡೆಯನೆ ಪರನೆಂದು

೧

ಹರಿಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವವನ್ನು ಸಾರಿ ಸಾರಿ, ನಗಾರಿ ಹೊಡೆಯಿರಿ, ಎಂದರೆ ಉದ್ಘೋಷಿಸಿರಿ ಎಂಬ ತತ್ತ್ವಸಂದೇಶವನ್ನು ಬೀರುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿತು. ನಗಾರಿಯನ್ನು ಬಾರಿಸಿದ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭ ನಮ್ಮ ಶ್ರೀದಾಸರಾಯರಿಗೆ. ಅದರಂತೆಯೇ ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬನು ಯಾವುದೋ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಜನಗಳಿಗೆ ಡಂಗುರದಮೂಲಕ ತಿಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದರೆ ದಾಸರಾಯರು ಕೂಡಲೇ ಸಜ್ಜನರನ್ನು ಸಂಬೋಧಿಸಿ ಈ ರೀತಿ ತಿಳಿಸಿದರು:

ಡಂಗುರವ ಸಾರಿರಯ್ಯ—ಡಿಂಗರಿಗರೆಲ್ಲರು

ಭೂಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಪಾಂಡುರಂಗವಿಠಲ ಪರದೈವವೆಂದು

೨

ಒಮ್ಮೆ, ಒಬ್ಬ ಬುಡುಬುಡಿಕೆಯವನು ಹಕ್ಕಿವಚನವೆಂದು ಏನೇನೋ ಬಡಬಡಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರೆ, ದಾಸರಾಯರು ಈ ಬುರುಡೆನಾತಿನ ಬುಡುಬುಡಿಕೆಯಿಂದೇನು ಪ್ರಯೋಜನವೆಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ, ಆ ಬುಡು-ಬುಡಿಕೆಯವನ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಮಗ್ರ ದ್ವಾಸುಪರ್ಣಶ್ರುತಿಯ ಅರ್ಥವನ್ನಿಟ್ಟು “ಜಯವದೆ ಜಯವದೆ ಈ ಮನೆತನಕ್ಕೆ” ಎಂಬ ಹಾಡನ್ನು ಹಾಡಿ ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಜೀವೇಶ್ವರಭೇದದ ಸರಮತತ್ತ್ವವನ್ನು ಸಾರಿದರು.

ದಾಸರಾಯರ ಸಂಚಾರಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಯಾವುದೋ ಗ್ರಾಮದ ಜನಗಳು ತಮ್ಮ ಗ್ರಾಮದೇವತೆಯ ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಅವರು ನೋಡಿದರೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ; ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಮಾಡುವ ಗ್ರಾಮದೇವತೆಯ ಪೂಜೆಗೆ ಗ್ರಾಮ್ಯಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ “ದ್ಯಾವರು ಮಾಡುವುದು” ಎಂದು ಕರೆಯುವ ರೂಢಿ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೋಳಿ, ಕುರಿ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಬಲಿಕೊಡುವುದೇ ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ.

ದೇವರಹಬ್ಬದ ದಾಸರಾಯರ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬಿದ್ದುದೇ ತಡ, ಅವರು “ಊರದ್ಯಾವರ ಮಾಡಬೇಕಣ್ಣ” ಎಂಬ ಪದವನ್ನೇ ಆರಂಭಿಸಿಬಿಟ್ಟರು. ಅದರಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲ ಸತ್ಸಾಧಕರೂ ಯೋಗಸಿದ್ಧಿಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿರತಕ್ಕ ದೇವದೇವೋತ್ತಮನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಧ್ಯಾನಮಾಡಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಘನತರತತ್ತ್ವವನ್ನು

ಬೋಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಾಗಿ 'ನಾನು' ಎಂಬುವ ಹೋತನನ್ನೂ, 'ದುಷ್ಟತರ್ಕ'ವೆಂಬ ಕುರಿಯನ್ನೂ ಕಡಿದು ಬಲಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಎಂದರೆ ಅಹಂಕಾರ ಮನುಕಾರಗಳನ್ನೂ ಕುತರ್ಕಗಳನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟು ನಿರ್ಮಲ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿ ಏಕಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿ ಅಪರೋಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆದು ಅವನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಉತ್ತಮಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕೆಂಬುದು ಅವರ ಉಪದೇಶದ ಸಾರಾಂಶ. ಇದನ್ನು, ಊರದೇವರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭವನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಎಷ್ಟು ಸರಳವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಮಹಾನುಭಾವರು ಬೋಧಿಸಿರುತ್ತಾರೆ ನೋಡಿ.

ಊರದ್ವಾರ ಮಾಡಬೇಕಣ್ಣ — ತನ್ನೊಳಗೆ ತಾನೆ ಪ
ಊರದ್ವಾರ ಮಾಡಿರೆಂದು ಸಾರುತಿದೆ ಶ್ರುತಿ ಇರುಳು ಹಗಲು
ದ್ವಾರಗಳೊಂಭತ್ತು ಮುಚ್ಚಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಭ್ರಾಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅ.ಪ
ದುಷ್ಟತರ್ಕವೆಂಬ ಕುರಿಯಣ್ಣ — ಅದನ್ನು ತಂದು
ಕಟ್ಟಿ ತಲೆಯನು ಹೊಡೆಯಬೇಕಣ್ಣ
ಅಷ್ಟಮದದ ಕುರಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ತಲೆಯನು ಚೆಂಡನಾಡಿ
ಅಟ್ಟಿ ತಿರುಗುವ ಕೋಳಿಯನ್ನು ಕುಟ್ಟಿ ಸೂರೆಹಾಕುತಲಿ ೨
○ ○ ○ ○

ಒಬ್ಬ ಗೃಹಿಣಿಯು ಉಪಾದಾನವನ್ನು ನೀಡದೆ ಗಯ್ಯಾಳಿತನದಿಂದ ರಪ್ಪೆಂದು ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಹಾಕಿಬಿಟ್ಟಳೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ದಾಸವರ್ಯರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತು ಅವಕಾಶ, ಅದನ್ನು ಅಧ್ಯಾತ್ಮಪರವಾಗಿ ತಿರುಗಿಸಿ ತತ್ತ್ವಬೋಧನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ: ಪ್ರಕೃತಿಬಂಧದಿಂದ ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಈಡಾಗಿರುವ ಜೀವನು ಮುಕ್ತಿದ್ವಾರವನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ, ಎಂದರೆ ಪುರಾಣ ಶ್ರವಣಾದಿ ಸತ್ಸಾಧನೆಯ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ದುರ್ಗತಿಗೆ ಈಡಾಗುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಪರಿತಾಪದಿಂದ, ದಾಸರಾಯರು ಮುಕ್ತಿದ್ವಾರವನ್ನು ತೆರೆದು ಜೀವರು ಕೃತಾರ್ಥರಾಗಲೆಂಬ ಸದ್ಭಾವದಿಂದ ಈ ರೀತಿ ಹಾಡಿದರು:

ಕದವ ಮುಚ್ಚಿ ದಳದಕೋ—ಗಯ್ಯಾಳಿ ಮೂಳಿ

ಪ

ಕದವ ಮುಚ್ಚಿ ದಳದಕೋ ಚಿಲುಕ ಅಲ್ಲಾಡುತಿದೆ

ಒದಗಿದ್ದ ಪಾಪವು ಹೊರಗೆ ಹೋದೀತೆಂದು

ಅ. ಪ

ಭಾರತ ರಾಮಾಯಣ ಪಂಚರಾತ್ರಾಗಮ

ಸಾರತತ್ತ್ವದ ಬಿಂದು ಸೇರೀತು ಒಳಗೆಂದು

೧

ನಂದನ ಕಂದ ಗೋವಿಂದ ಮುಕುಂದನ

ಚಂದನಾದ ಧ್ವನಿ ಹೋದೀತು ಕರ್ಣಕೆಂದು

೨

ಮಂಗಳಮೂರುತಿ ಪುರಂದರವಿಠಲನ

ತುಂಗವಿಕ್ರಮಪದದಂಗುಳಿ ಸೋಕೀತೆಂದು

೩

ಗುಡಿಗುಡಿಯನ್ನು ಸೇದುತ್ತಾ ಅಮಲಿನ ಆನಂದದಿಂದಿದ್ದ ಒಬ್ಬಾತ
ನನ್ನು ನೋಡಿದೊಡನೆಯೇ ದಾಸರಿಗೆ ಸಮಯಸ್ಫೂರ್ತಿಯೊದಗಿ ಎಲ್ಲರೂ
ಗುಡಿಗುಡಿ ಸೇದಿರೆಂದರು. ಎಂಥ ಗುಡಿಗುಡಿ:

ಗುಡಿಗುಡಿಯನೆ ಸೇದಿ ನೋಡೊ ಸೇದಿ ನೋಡೊ —ನಿನ್ನ

ಒಡಲೊಳಗಿನ ಕಾಮಕ್ರೋಧವೀಡ್ಯಾಡೋ

ಮನವೆಂಬ ಸಂಚಿಯ ಬಿಚ್ಚಿ—ನಿನ್ನ

ದಿನದ ಪಾಪಗಳೆಂಬ ಭಂಗಿಯ ಕೊಚ್ಚಿ

ತನುವೆಂಬ ಚಿಲುಮೆಯ ಚುಚ್ಚಿ—ಅಚ್ಚು—

ತನನಾಮವೆಂಬ ಕಿಚ್ಚನು ಹಚ್ಚಿ

—ಇತ್ಯಾದಿ

ಜಾಲಿಯಮರವನ್ನು ನಾವು ಎಷ್ಟು ಸಲ ನೋಡಿಲ್ಲ! ಅದರೆ
ಅದರಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಶೇಷವೇನಾದರೂ ತೋರಿದೆಯೆ? ಅದೇ
ದಾಸರಾಯರ ಸೂಕ್ಷ್ಮದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಜಾಲಿಯಮರ ದುರ್ಜನರಿಗೆ
ಸಮವೆಂದರು. ಹೋಲಿಕೆಯು ಎಷ್ಟು ಸಮಂಜಸವಾಗಿದೆ!

ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಬಳಲಿ ಬಂದವರಿಗೆ ನೆರಳಿಲ್ಲ

ಹಸಿದು ಬಂದವರಿಗೆ ಹಣ್ಣು ಇಲ್ಲ

ಕುಸುಮ ವಾಸನೆಯಿಲ್ಲ ಕೂಡಲು ಸ್ಥಳವಿಲ್ಲ

ರಸದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾದವು ವಿಷದಂತೆ ಇರುತಿಹ

— ಜಾಲಿಯಮರದಂತೆ ಧರೆಯೊಳು ದುರ್ಜನರು

ಮಧುಕರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಎಂದರೆ ಮನೆಮನೆಗೂ ಹೋಗಿ ಉಪಾದಾನೆ
ಬೇಡುವ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯಕ್ಕೆ ಭಿಕ್ಷೆಬೇಡುವ ದೈನ್ಯವೃತ್ತಿಯೆಂಬ
ಸಾಮಾನ್ಯಭಾವನೆ ಮಾತ್ರ ನಮಗೆ. ಆದರೆ ದಾಸರಾಯರ ಭಾವನೆಯು
ಎಷ್ಟು ಉದಾತ್ತವಾದುದು! ಆ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅವರು ಭಾವಿಸಿರುವ
ರೀತಿಯು ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನ ಸಂಸ್ಕಾರದ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ
ಅತ್ಯುತ್ತಮದಿಂದ, ಹರ್ಷದಿಂದ ಅವರು ಹೀಗೆ ಕೀರ್ತಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ರಾಗ—ಕಲ್ಯಾಣಿ

ತಾಳ—ಆದಿ

ಮಧುಕರವೃತ್ತಿ ಎನ್ನದು ಅದು ಬಲು ಚೆನ್ನದು

ಪ

ಪದುಮನಾಭನ ಪಾದಪದುಮಮಧುಪವೆಂಬ

ಅ. ಪ

ಕಾಲಿಗೆ ಗೆಜ್ಜೆ ಕಟ್ಟಿ ನೀಲವರ್ಣನ ಗುಣ

ಆಲಾಪಿಸುತ್ತ ಬಲು ಓಲಗ ಮಾಡುವಂಥ

೧

ರಂಗನಾಥನ ಗುಣ ಹಿಂಗದೆ ಪಾಡುತ್ತ

ಶೃಂಗಾರ ನೋಡುತ್ತ ಕಂಗಳಾನಂದವೆಂಬ

೨

ಇಂದಿರಾಪತಿ ಪುರಂದರವಿಠಲನಲ್ಲಿ

ಚಂದದ ಭಕ್ತಿಯಿಂದಾನಂದವ ಪಡುವಂಥ

೩

ಈ ರೀತಿ ದಾಸರಾಯರು ಯಾವ ವಸ್ತುವನ್ನೇ ನೋಡಲಿ, ಯಾವ
ವಿಚಾರವನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿ, ಆದರಲ್ಲಿ ತತ್ತ್ವಾರ್ಥವನ್ನೇ ಗ್ರಹಿಸಿ
ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಬೋಧಿಸಿ ಲೋಕೋಪಕಾರ ಮಾಡುವುದು ಅವರಿಗೆ ಸಹಜ
ವಾಗಿದ್ದಿತೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಮೇಲೆಕಂಡ ಕೆಲವು ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ
ದಿಗ್ಧರ್ಮನಾರ್ಥವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಮಂಗಳಾತ್ಮರಾದ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರ
ದಾಸರಾಯರಿಗೆ ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ತಾತ್ತ್ವಿಕದೃಷ್ಟಿ ಹೇಗೆ ಹೊರ
ಸೂಸುತ್ತಿದ್ದಿತೆಂಬುದು ಯಾರಿಗಾದರೂ ಮನವರಿಕೆಯಾಗದಿರದು. ★

ಸಂಪಾದಕೀಯ

ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥರು ಇಂದ್ರಾಂಶರು

(ಶ್ರೀ ಟೀಕಾಚಾರ್ಯರು)

ಶ್ರೀ

ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಜರು, ಮೈಯುಬ್ಬಿ ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥರನ್ನು ಪಾಡುತ್ತಾ ‘ಎದುರ್ಯಾರೋ ಗುರುವೇ ಸಮರ್ಯಾರೋ’ ಎಂಬ ನಾಮದಲ್ಲಿ ‘ಭಾಸುರನ್ಯಾಯಸುಧೆ ಪಡೆದೆ ಯತೀಂದ್ರ’ ಎಂದು ನರ್ತನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥರನ್ನು ಹೃದಯಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಮನದಣಿಯ ಕಂಡು ಅವರ ವಾದಧ್ವನಿಯನ್ನು ಮೃಗರಾಜನ ಗಂಭೀರನಾದಕ್ಕೆ ರೂಪಕ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥಪಂಚಾಸ್ಯ (ಸಿಂಹ) ನನ್ನು ಕಂಡು, ಧ್ವನಿಕೇಳಿ, ಪರವಾದಿಗಳು ಇವೆಲ್ಲೇ ಗಡಗಡ ನಡುಗಿ ಅಡಗಿದರು ಎಂದು ನುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ‘ಜಯತೀರ್ಥಾಚಾರ್ಯನರ್ಯಗುರುವರ್ಯ’ ಎಂಬ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸಾರ್ಯಪ್ರಣೀತವಾದ ಪದದಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥರ ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಗಮನಾರ್ಹ ವಿಷಯಗಳಿವೆ. ಈ ಇಬ್ಬರು ಮಹನೀಯರೂ (ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಜರು, ಶ್ರೀ ದಾಸರಾಜರು) ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥರ ಗ್ರಂಥಗಳ ಗಾಂಭೀರ್ಯಾತಿಶಯಗಳನ್ನೂ ಅವರ ಮುಖಮೆಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಬೀರುತ್ತಿದ್ದರು. ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಜರು ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥರ ಟೀಕಾಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿನ ಅದೇ ಪಂಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಓದಿಹೇಳುತ್ತಾ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪದದಲ್ಲಿಯೂ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಮನಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅವರಿಟ್ಟ ಪದಗಳಲ್ಲಿನ ಒಂದೆತ್ತರ ಅತ್ತಿತ್ತಲಾಗಿಟ್ಟರೆ ಅರ್ಥವು ಹೇಗೆ ಅನರ್ಥಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಶಿಷ್ಯರಿಗೇ ಅರ್ಥಮಾಡಿಸಿಕೊಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಜರಿಗೆ ಪರವಾದಿನಿಗ್ರಹ ಮತ್ತು ಸ್ವಸಿದ್ಧಾಂತಸ್ಥಾಪನೆಯ ಕೆಲಸ; ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ದಾಸರಾಜರಿಗೆ, ಗುರುಗಳ ಪದ ನಂಬಿದವರಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡುವುದು, ಅದೇ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಸಾರುವಿಕೆ, ಇದು ಕೆಲಸ. ಇಬ್ಬರೂ

ಶ್ರೀ ಹ ರಿ ಯ ನ್ನು ಕಂಡವರೇ. ಜಗತ್ತಿನ ಉದ್ಧಾರದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರೂ ಬದ್ಧರರೇ.

ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಶ್ರೀ ಮಳಖೇಡದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥರ ಬೃಂದಾವನದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಆ ಗುರುಗಳ ಉತ್ಸವಕ್ಕಾಗಿ ಒಮ್ಮೆ ಸೇರಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥರನ್ನು ರಥದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ— ಬಹುಭಕ್ತವೃಂದ! ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪರಮಾನಂದ! ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಗುರುಗಳಂತರಾಮಿಯಾಗಿ ದರ್ಶನವಿತ್ತ ಆ ನಂದನ ಕಂದ! ಶ್ರೀ ದಾಸರಾಯರು 'ಜಯತೀರ್ಥಾಚಾರ್ಯ-ವರ್ಮ ಗುರುವರ್ಮ' ಎಂದೆಂದು ನರ್ತನಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅಂಕಿತದಿಂದ ಕೊನೆಗಂಡಿತು ಆ ನಾಮ; ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಜರು 'ಎದುರಾರೋ ಗುರುವೇ ಸಮರಾರೋ' ಎಂದು ಸುರಿಸಿದರು ಆನಂದಬಾಷ್ಪ.

ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಜರು ತಮ್ಮ ಪದದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಟೀಕಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಶ್ರೀ ಸೂರ್ಯದೇವನೊಡನೆ ರೂಪಿಸಿನೋಡಿ—ಚಂದ್ರದೇವನೊಡನೆ ರೂಪಿಸಿನೋಡಿ — ಕಾಮಧೇನುವಿನೊಡನೆ ರೂಪ ಕ ಮಾಡಿ — ಕೊನೆಗೆ ಈ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಮನವೊಪ್ಪದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಸ್ವರೂಪಕಥನವನ್ನೇ ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ 'ಯತೀಂದ್ರ'ನೆಂದು. (ಯತಿರೂಪಃ+ಇಂದ್ರಃ=ಯತೀಂದ್ರಃ) ಇಂದ್ರದೇವನೇ ಯತಿರೂಪದಿಂದ ಬಂದನೆಂದು ಹೇಳಿಯೇಬಿಟ್ಟರು! ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಿತ್ರ ಎಂದರೆ ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ಸುರಧೇನು ಎಂದರೆ ಕಾಮಧೇನು, ಎನ್ನದೆ ಎರಡು ಬಾರಿ (೫ ಮತ್ತು ೭ನೇ ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ) 'ಯತೀಂದ್ರ' ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಅವರ ಅಂಶವನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳುವುದಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನು! ಅಲ್ಲದೆ, ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು ಮೊದಲಾದವರೂ ಜಯತೀರ್ಥರು ಇಂವ್ರಾಂಶರೆಂದರು. ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪ್ರಸಾರಾದ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸತೀರ್ಥಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು, 'ಜಯತೀರ್ಥವಿಜಯ' ದಲ್ಲಿ 'ಶ್ರೀಮಾಃ ಇಂದ್ರಃ ಸುಧೀಮಾಃ' ಎಂದು ಉದ್ಘೋಷಿಸಿದ್ದಾರೆ. ✓ ಶ್ರೀ ಖರಸಂವತ್ಸರ ಆಷಾಢ ಬಹುಳ ಪಂಚಮಿ (ತಾ|| 23—7—51) ಸೋಮವಾರದಲ್ಲಿನ ಆರಾಧನೆಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಪಠನೆಗಾಗಿ ಈ ದಿವ್ಯನಾಮವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ರಾಗ—ಅನಂದಭೈರವಿ

ತಾಳ—ಅದಿ

ಎದುರಾರೋ! ಗುರುವೇ! ಸಮರಾರೋ

ಸ

ಮದನಗೋಪಾಲನಸ್ತ್ರಿಯ ಜಯರಾಯ

ಅ. ಸ

ಕಡುಘರ್ಷಿಸುವ ಕೇ- ಸರಿಯಂತೆ ನಿಮ್ಮ ವಾದ- ಗಡಣೆಯ ಕೇಳುತ
ನುಡಿ ಮುಂದೋಡದೆ || ಗಡಗಡ ನಡುಗುವೊ ಮೂಯೋವಾಯ್ನಳು
ಅಡವಿಯೊಳಡಗೋರು ನಿಮ್ಮ ಭೀತಿಯಲಿ

೧

ಕುಟಿಲ ಮತಗಳೆಂಬೊ ಚಟುಲಂಧಕಾರಕ್ಕೆ | ಪಟುತರ ತತ್ವಪ್ರಕಾಶಿ
ಕೆಂತೆಂಬೋ || ಚಟುಲಾತಪದಿಂ ಖುಡಿಸಿ ತೇಜೋ- ತ್ವಟದಿ ಮೆರೆದ ಬುಧ
ಕಟಿಕಾಬ್ಜ ಮಿತ್ರ

೨

ಅಮಿತದ್ವಿಜಾವಳಿಕುಮುದಗಳರಳಿಸಿ | ವಿಮತರ ಮುಖಕಮಲಂಗಳ
ಬಾಡಿಸಿ || ಸ್ವಮತರ ಹೃತ್ಸಂತಾಪಗಳೋಡಿಸಿ | ವಿಮಲಸುಕೀರ್ತಿಯ ಪಡೆ
ದೆಯೊ ಚಂದ್ರ

೩

ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳೆಂಬೋ ಶೃಂಗಗಳಿಂದ | ಸುಧಾದಿ ಗ್ರಂಥಗಳೆಂಬೋ
ಸ್ತನಗಳಿಂದೊಪ್ಪುತ || ತತ್ವಬೋಧೆಯೆಂಬೊ ದುಗ್ಧ ಶಿಷ್ಯವತ್ಸಂಗಳಿಗೆ |
ಅದರದಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಯತಿ ಸುರಧೇನು

೪

ವ್ಯಾಸಸೂತ್ರಗಳೆಂಬೊ ಮಂದರವನು ವೇದ- ರಾಶಿಯೆಂಬೊ
ವಾರಾಶಿಯೊಳಿಟ್ಟು || ಶ್ರೀ ಸರ್ವಜ್ಞರ ವಾಕ್ಯಪಾಶದಿ ಸುತ್ತಿ | ಭಾಸುರ
ನ್ಯಾಯಸುಧೆ ಪಡೆದೆ ಯತೀಂದ್ರ

೫

ವನಜನಾಭನ ಗುಣಮಣಿಗಳು | ಸರ್ವಜ್ಞಮುನಿಕೃತಗ್ರಂಥಗಳವನಿ
ಯೊಳಡಗೆ ಸ- ಜ್ಞಾನರಿಗೆ ಟೀಕಾಂಜನದಿಂದ ತೋರಿಸಿ | ಘನಸುಖಸಾಧನೆ
ಮಾಡಿದ್ಯೊ ಧೀರಾ

೬

ಅರ್ಥಿಮಂದಾರ ವೇದಾರ್ಥ ವಿಚಾರ ಸ- ಮರ್ಥ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪ-
ದಾಂಬುಜಲೋಲಾ ಪ್ರತ್ಯರ್ಥಿ ಮತ್ತೇಭಕಂತೀರವಕ್ಷೋಭ್ಯ- ತೀರ್ಥ
ಕರಜ | ಜಯತೀರ್ಥ ಯತೀಂದ್ರ

೭